

Μακεδονικά

Τόμ. 12 (1972)

Αφιερύεται εις την μνήμην Γεωργίου Θεμελή, Χαραλάμπους Λέκα

Φωτοτύπησης και επανέκδοσης δύο τουρκικών εγγράφων εκ Βεροίας αναφερομένων εις την επανάστασιν του 1821

Ιωάννης Κ. Βασδραβέλλης

doi: [10.12681/makedonika.1011](https://doi.org/10.12681/makedonika.1011)

Copyright © 2015, Ιωάννης Κ. Βασδραβέλλης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Βασδραβέλλης Ι. Κ. (1972). Φωτοτύπησης και επανέκδοσης δύο τουρκικών εγγράφων εκ Βεροίας αναφερομένων εις την επανάστασιν του 1821. *Μακεδονικά*, 12, 296–302. <https://doi.org/10.12681/makedonika.1011>

ΦΩΤΟΤΥΠΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΙΣ
ΔΥΟ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΚ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ 1821

Κατά τὸ ἔτος 1942 καὶ ὑπὸ συνθήκας λίαν δυσμενεῖς τόσον διὰ τὴν Μακεδονίαν, ὅσον καὶ διὰ τὸν γράφοντα ἕνεκα τῆς γερμανικῆς κατοχῆς, εἶχα κατορθώσει μετὰ μεγάλου κόπου καὶ τῇ βοήθειᾳ στενῶν φίλων μου, νὰ ἐκτύπωσω εἰς τὸ τυπογραφεῖον τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἡμεριδὸς «Νέα Ἀλήθεια» μικρὰν ἀρχαιακὴν ἐργασίαν ὑπὸ τὸν τίτλον Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Βεροίας-Ἐκλογαί, ὑπ' ἀριθ. 3 δημοσίευμα τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν (Μακεδονικὴ Βιβλιοθήκη) σ. α'-δ' + 1-128.

Ἡ ἐργασία αὕτη, πολυτιμοτάτῃ ἕνεκα τῶν ἀνεκδότων τουρκικῶν ἐγγράφων ποὺ περιέχει (ἀποτελεῖται ἀπὸ 92 τουρκικὰ φερμάνια καὶ ἄλλα ἐπίσημα ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1004-1237 Ἑγείρας, δηλ. 1595-1822 καθ' ἡμᾶς), ἀπέτελεσε τὴν ἔναρξιν τῶν ἀρχαιακῶν μου ἱστορικῶν ἐρευνῶν εἰς τὰ διασωζόμενα ἀρχεῖα τῆς τουρκοκρατίας ἐν Μακεδονίᾳ, ἐκ τῆς μελέτης τῶν ὁποίων τόσαι συνθετικαὶ ἐργασίαι προέκυψαν καὶ τόσον ἐχρησιμοποιήθησαν παρ' Ἑλλήνων καὶ ξένων ἱστορικῶν, καὶ θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ χρησιμοποιοῦνται ὡς ἐκ τοῦ πλούτου τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων εἰδήσεων.

Ἀνάγκη ἐδῶ νὰ σημειωθῇ, διὰ τὴν ἱστορίαν, ὅτι μόλις ἐπερατώθη ἡ ἐκτύπωσις τῆς ἐργασίας αὐτῆς, ἡ γερμανικὴ λογοκρισία Θεσσαλονίκης ἀπηγόρευσε τὴν κυκλοφορίαν καὶ ἐδῶσεν ἐντολὴν εἰς τὸ τυπογραφεῖον τῆς «Νέας Ἀλήθειας» τῶν ἀδελφῶν Κούσκουρα, νὰ μὴ παραδώσῃ τὰ ἐκτυπωθέντα τεύχη εἰς ἐμέ. Ἡ δημιουργηθεῖσα κατάστασις δὲν ἦτο ὡς ἐκ τούτου εὐχάριστος. Οὔτε ἡ ἐπέμβασις τοῦ τότε Γενικοῦ Διοικητοῦ Μακεδονίας ἀειμνήστου Βασιλείου Σιμωνίδου παρὰ τῇ διευθυντῇ τῆς γερμανικῆς λογοκρισίας ἀξιωματικοῦ Lanhamer ἔφερεν ἀποτέλεσμα οὔτε αἱ ἰδικαί μου προφορικαὶ εἰσηγήσεις καὶ παρακλήσεις εἰσηκούσθησαν. Εἶχον ὑποστηρίξει, ὅτι τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὰ παλαιότερα χρόνια τῆς τουρκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἔχουν σχέσιν μὲ τὰ σύγχρονα στρατιωτικὰ καὶ πολιτικὰ γεγονότα τὰ ἐξελισσόμενα ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλ' οὐδὲν ἐπέτυχον. Εὐτυχῶς μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀφίχθη εἰς Θεσσαλονίκην ὁ προϊστάμενος τῆς λογοκρισίας τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ τῶν Βαλκανίων ἑφ. λοχαγὸς τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης H. Dirksen, υἱὸς ἢ στενὸς συγγενὴς τοῦ διασημοῦ Γερμανοῦ νομομαθοῦς καθηγητοῦ Dirksen, τοῦτο δὲ ἐπληροφόρηθην ἀπὸ τὸν φίλον γερμανομαθῆ δημοδιδάσκαλον Πόντιον κ. Εὐριπίδην Χειμωνίδην,

τὸν ὅποιον καὶ παρεκάλεσα νὰ εὕρη τρόπον νὰ μὲ παρουσιάσῃ εἰς τὸν Γερμανὸν αὐτὸν ἀξιοματικόν, ἵνα παραπονεθῶ διὰ τὴν κατάσχεσιν τρόπον τινὰ τῆς ἐκτυπώσεως ἐργασίας μου. Ὁμολογῶ, ὅτι εὖρον κατανόησιν πλήρη, διετάχθη δὲ ἡ παράδοσις καὶ ἡ κυκλοφορία τῆς πρώτης αὐτῆς ἀρχαικῆς μου ἐργασίας, ἡ ὁποία, ὅπως καὶ ἔγραψα εἰς τὸν μικρόν της πρόλογον, ἀπετέλει τὴν πρώτην προσπάθειαν μιᾶς γενικωτέρας περισυλλογῆς καὶ ἐκδόσεως τῶν γραπτῶν αὐτῶν μνημείων τῆς τουρκοκρατίας εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Ἄργότερον καὶ μετὰ τὴν ἦτταν τῶν εἰσβολέων, κατῶρθωσα νὰ ἐπεκτείνω τὰς ἀρχαικάς μου ἐρεῦνας καὶ μελέτας, ὡς ἔγραψα εἰς τὸν πρόλογον τῶν ἐκδοθειῶν ἐργασιῶν μου ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου¹. Παρέμενεν ὅμως ἐν θέμα-ἐκκρεμές, τοῦ ὁποίου τότε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτύχω τὴν τακτοποίησιν παρ' ὄλας μου τὰς προσπάθειάς, ἡ λήψις καὶ δημοσίευσις φωτοτυπιῶν τῶν ἐγγράφων. Οὐτε φωτοτυπικά μηχανήματα ὑπῆρχον, οὐτε κατάλληλοι ἐπιστήμονες εὕρισκοντο ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀλλὰ καὶ οἱ κώδικες τῆς Βεροίας εἶχον ἐπιστραφῆ ἐκεῖ καὶ οἱ φίλοι καὶ συνεργάται μου μεταφρασταί, λαμπροὶ τουρκομαθεῖς ἀλλὰ γέροντες, ἄλλοι μὲν εἶχον ἀποβιώσει καὶ ἄλλοι ἦσαν πλέον ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν. Μόνον δύο φερμάνια ἐπέτυχον νὰ φωτογραφήσω οὐχὶ ἱκανοποιητικῶς ἐν Βεροίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1943, τὰ ὁποῖα παραθέτω² κατωτέρω, χρησιμοποιήσας μηχανὴν πλανοδίου φωτογράφου. Τὰ δημοσιευθέντα ἐν φωτοτυπίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1955 φερμάνια τοῦ ἀρχείου τῆς Μονῆς Βλαττάδων μὲ τὸν ὁμώνυμον τίτλον ἐπέτυχον νὰ μελετήσω καὶ νὰ φωτογραφήσω ἐξ αὐτῶν ὀκτὼ πολὺ ἀργότερον, διότι εὕρισκοντο εἰς τὴν διάθεσίν μου ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ὁ δὲ ἡγούμενος τῆς μονῆς ταύτης μὲ διηκόλυε κατ' ἐπανάληψιν νὰ χειρισθῶ ταῦτα, ὡς γράφω καὶ εἰς τὸν πρόλογον τῆς ἐκδοθείσης ἐργασίας.

Τὰ δύο προχείρως φωτογραφηθέντα ἐπίσημα ἔγγραφα τότε ἐν Βεροίᾳ, ἐπέτυχον ἀργότερον ν' ἀνεύρω καὶ πάλιν μεταβάς πρὸς τοῦτο εἰς Βέροιαν μετὰ τοῦ ἀποβιώσαντος ἀργότερον μεταφραστοῦ Θεοδ. Συμεωνίδου, καὶ νὰ φωτογραφήσω καὶ παραβάλω μετὰ προσοχῆς τὰ κείμενα καὶ τὴν μετάφρασιν, διαπιστώσας μικρὰ τινα λάθη ὡς πρὸς τὴν μετάφρασιν³ καὶ τὴν κατὰ σελίδας κατάταξιν. Δυστυχῶς μόνον τὰ δύο ταῦτα ἔγγραφα ἐπέτυχον νὰ ἐλέγξω καὶ

1. Βλ. Ἱστορικά Ἀρχεῖα Μακεδονίας. Α'. Ἀρχεῖον Θεσσαλονίκης (1695-1912), Θεσσαλονίκη 1952. Β'. Ἀρχεῖον Βεροίας καὶ Ναούσης (1598-1886), Θεσσαλονίκη 1954. Γ'. Ἀρχεῖον Μονῆς Βλαττάδων (1466-1839), Θεσσαλονίκη 1955.

2. Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Βεροίας-Ἐκλογαί, Θεσσαλονίκη 1942, σ. 121.

3. Ὁ πρῶτος μεταφραστὴς Σωκρ. Ἀναγνωστίδης, διευθυντὴς τοῦ μεταφραστικοῦ Γραφείου τοῦ Ἀρχείου Βεροίας, εἶχεν ἀποθάνει πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ὁ δὲ μετέπειτα μεταφραστὴς καὶ ἐλεγκτὴς τῶν μεταφράσεων Θεοδ. Συμεωνίδης, δικηγόρος τῆς Θεσσαλονίκης, ἦτο πτυχιούχος τῆς τουρκικῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντινουπόλεως.

φωτογραφήσω ἐκ νέου, διότι ὁ Θεόδωρος Συμεωνίδης ἀσθενήσας μετ' ὀλίγον ἀπεβίωσεν (ἔτος 1950).

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, ἔκρινα σκόπιμον νά ἐπανεκδώσω τά δύο ταῦτα ἔγγραφα παραθέτων καί τās νέας φωτοτυπίας, ὡς καί τās μεταφράσεις, διότι τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἀφορᾷ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἐν Μολδοβλαχία καί Μακεδονία καί περιέχει λίαν σημαντικὰς πληροφορίας διὰ τὴν ἐθνικὴν μας ἱστορίαν.

Τὸ πρῶτον εἶναι φερμάνιον (εἰκ. 1) ἐκδοθὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 30 τοῦ μηνὸς Ρετζέπ 1236 (3 Μαΐου 1821) παρὰ τοῦ σουλτάνου Μαχμουτ τοῦ Β' καί ἀπευθύνεται πρὸς τὸν στρατάρχην ὀλοκλήρου τῆς Ρουμέλης Ἀχμέτ Χουρσίτ πασᾶν, στοῦς ἱεροδικαστὰς ὄλων τῶν καζάδων (ἐπαρχιῶν) καί τοὺς προκρίτους τῶν πιστῶν (δηλ. τῶν Τούρκων) καί ἔχει ἐν μεταφράσει ὡς ἑξῆς:

Κείμενον

Εὐθὺς ὡς φθάση εἰς χεῖρας σας τὸ ὑψηλὸν μου αὐτοκρατορικὸν φερμάνιον, καθιστῶ γνωστὸν ὅτι ἡ ἐν Μολδαβία¹ ἐκραγεῖσα ἐπανάστασις τῶν κατηραμένων Ἑλλήνων², μετεδόθη καὶ εἰς τās πέραν τῆς Θεσσαλονίκης περιοχὰς καὶ προσέκάλεσε τὴν ἀναστάσιον καὶ τὸν ἀναβρασμὸν τῶν κατοίκων ἐκεῖ καὶ πρὸ παντὸς εἰς τοὺς καζάδες τῆς Ἀμφίσσης, Εὐβοίας καὶ τῆς Πελοποννήσου. Τοιοῦτοτρόπως οἱ ἄπιστοι ραγιαδες τῆς Ἀμφίσσης, ἀφ' οὗ ἔβρωσαν τὴν ἐπанаστατικὴν σημαίαν, κατέλαβον τὴν πόλιν, κατέσφαξαν ὅλους τοὺς πιστοὺς Μουσουλμάνους καὶ ἐπεκράτησαν εἰς ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ καζᾶ. Ἀπεδείχθη ἐξ αὐτῶν τῶν γεγονότων, ὅτι ἡ ἐπανάστασις αὐτὴ τῶν ἀπίστων, φέρουσα γενικὸν χαρακτῆρα ἔχει καλῶς μελετηθῆ καὶ προσχεδιασθῆ κατόπιν συνεννοήσεως ἀπὸ ὀλόκληρον τὴν φυλὴν αὐτήν. Τὸ ἔνδοξον χαλιφάτον κατόπιν τούτου ἐπέβαλεν ἐρώτημα εἰς τὸν ἀντιστοφον σείχ οὐλ ἰσλάμην, ὅστις ἐξέδωκε τὸν κατωτέρω φετβᾶν³.

Αἰ διατάξεις τοῦ ἱεροῦ Σεριὰτ ἐπιτάσσουσιν ὅπως οἱ μὲν ἄπιστοι πρέπει νὰ διαπερασθοῦν ἐν στόματι μαχαίρας, τὰ τέκνα καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν νὰ ἐξανδροποδισθοῦν καὶ ἐξιλαμισθοῦν, αἱ περιουσίαι των διανεμηθοῦν μεταξὺ τῶν νικητῶν μουσουλμάνων, αἱ δὲ οἰκίαι των νὰ παραδοθοῦν εἰς τὸ πῦρ, ὥστε οὔτε φωνὴ ἀλέκτορος νὰ μὴ ἀκουσθῆ πλέον εἰς αὐτοὺς. Τοιοῦτοτρόπως θὰ εἶναι ὁ θεὸς βοηθὸς εἰς τοὺς πιστοὺς ὡς καὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ Κοράνιον.

1. Τὸ τουρκικὸν κείμενον, Μπογδάν.

2. Τὸ τουρκικὸν κείμενον, Ροῦμ κιαφιλερῆ. Εἶναι λίαν σημαντικὸν διὰ τὴν ὅλην ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821, ὅτι οἱ Τούρκοι χαρακτηρίζουσιν τὴν ἐπανάστασιν ἑλληνικὴν καὶ μόνον, δὲν ἀναμινύουσιν δὲ ἄλλους βαλκανικοὺς λαοὺς παρ' ὅλον ὅτι τοὺς Ἑλληνας ἐβοήθησαν, εἰς μικρὰν ὁμῶς κλίμακα. Σέρβοι τινές, Βούλγαροι περισσότεροι, καὶ τινες Ρουμάνοι Παντούροι ἀρχικῶς, ὡς γράφω εἰς τὴν ἐργασίαν μου, Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἐκδ. 3, Θεσσαλονίκη 1967, σ. 86 κ.ε.

3. Φετβᾶς ἱερονομικὴ γνωμάτευσις.

Διατάσσομεν λοιπὸν καὶ παραγγέλλομεν ὅπως ἀνακοινώσητε ἀμέσως εἰς τοὺς βοεβόδας καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῶν περιφερειῶν σας τὰ διατασσόμενα παρὰ τοῦ φερμανίου τούτου καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοζῶνται ἀνεξαιρέτως τὰ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ φετβᾶ τοῦ σείχουλιςλαμάτου ἐπιτασσόμενα, ἐντείνοντες τὰς προσπαθείας μας πρὸς καταστολὴν τῆς ἐκτραγείσης ἐπαναστάσεως.

Νὰ διακηρύξητε πρὸς ὅλους τοὺς πιστοὺς τῆς ἐπικρατείας τ' ἀνωτέρω καὶ νὰ παραγγείλητε εἰς αὐτοὺς νὰ δέωνται πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τὴν μακροήμερευσιν τοῦ ὑψηλοῦ προσώπου τοῦ χαλίφη καὶ τὴν διαφύλαξιν τοῦ θεοφρονητοῦ κράτους καὶ τοῦ ἔθνους τοῦ Ἰσλάμ.

Τουτοτρόπως θὰ εἶναι βοηθὸς ὁ Θεὸς καὶ ὁ οὐρανόπεμπτος προφήτης ἡμῶν Μωχάμετ.

Ἐργάφη τὴν 30ὴν τοῦ ἱεροῦ μηνὸς Ρετζέπ τοῦ ἀραβικοῦ ἔτους 1236 εἰς τὴν ὑψηλὴν ἔδραν τῆς Ἐδδαίμονος Σταμπούλ.

Τὸ δεύτερον ἐγγραφοῦν (εἰκ. 2) ἀφορᾷ διαταγὴν¹ τοῦ μουτεσαρίφη Θεσσαλονίκης καὶ Καβάλας Μεχμέτ Ἐμίν τοῦ ἐπονομαζομένου Ἐμποῦ Λουμποῦτ πασᾶ, ἀπευθυνομένην πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς περιφέρειας Βεροίας, ὅπως ἐπιτηροῦν συστηματικῶς καὶ παρακολουθοῦν τὰ ὑποπτα ἐπαναστατικά στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα εἶχον εἰσχωρήσει μεταξὺ τῶν ραγιάδων καὶ φονεῦσαν ἀμέσως πάντα στερούμενον σχετικῶν πιστοποιητικῶν ταυτότητος. Ὡς ἔγραψα ἀλλαχοῦ² καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ Βερμίου καὶ εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἡμαθίας, ἐπεκράτει ἐπαναστατικὸς ἀναβρασμός, προοίμιον τῆς ὀσονοῦπω ἀρχομένης ἐπαναστάσεως καὶ εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην, οἱ δὲ Τοῦρκοι εὐρισκόμενοι εἰς τὸ τέρμα τῆς καταστολῆς τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Χαλκιδικῆς ἐλάμβανον δρακόντεια προληπτικὰ καὶ κατασταλτικὰ μέτρα.

Κείμενον μεταφράσεως τῆς διαταγῆς

Πρὸς τὸν σοφολογιώτατον καὶ κραταῖον ἱεροδικαστὴν³ ὅστις φέρει τὸν τιμημένον τίτλον τοῦ θαλαμηπόλου τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων, τὸν ἐπόπτην τοῦ καζᾶ Ἐμίν ἐφέντην, καθὼς καὶ τοὺς ἄλλους προκρίτους καὶ ἰσχυροὺς τῆς περιοχῆς τῶν ὁποίων τὴν δύναμιν ἄς μεγαλῶνῃ ὁ Κύριος.

Μὲ τὴν ὑψηλὴν μου αὐτὴν διαταγὴν σᾶς καθιστῶ γνωστὸν ὅτι σύμφωνα μὲ τὰς πληροφορίας ποὺ ἐλήφθησαν εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονικῇ Λιβάνιον, εἰς τὴν Βέροϊαν καὶ τὰ διάφορα μέρη αὐτῆς τῆς περιοχῆς, ἀφ' ὅτου ἐξευράγη ἡ ἐπαναστάσις τῶν βδελυρῶν ἀπίστων Ἑλλήνων, ἐνεφανίσθησαν διάφορα ὑποπτα καὶ ἀναρχικὰ στοιχεῖα προερχόμενα ἀπὸ ἄλλα μέρη ἀγνωστοῦ δὲ ταυτότητος, τὰ

1. Τὸ τουρκικὸν κείμενον, μπουγιουρντί.

2. Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἔκδ. 3, Θεσσαλονικῆ 1967, σ. 142. κ.έ.

3. Τὸ τουρκικὸν κείμενον, καντῆ, μεταφράζεται καὶ ἱεροδίκης.

ὅποια κατὰ διαφόρους τρόπους ὑποκινοῦν καὶ παρακινοῦν τοὺς ἀπίστους ραγιάδες νὰ ἐπαναστατήσουν καὶ τοιοντοτρόπως ὑποσκάπτουν τὰ θεμέλια καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν τῆς μεγάλης ἐπικρατείας τοῦ Ἰσλάμ.

Ἐχοντας σκοπὸν ὅπως διὰ παντὸς μέσον τερματίσωμεν τὰς τοιαύτας δολοπλοκίας καὶ συνωμοτικὰς ἐνεργείας τῶν ἀπίστων αὐτῶν καὶ ἐμποδίσωμεν ἐφεξῆς τὴν διείσδυσιν τῶν κακοποιῶν καὶ ἐπαναστατικῶν αὐτῶν ὑποκειμένων μεταξὺ τῶν ἐγκατεστημένων εἰς τὴν περιοχὴν σας ραγιάδων, διατάσσωμεν, ἵνα μὲν φθάσῃ ἡ διαταγὴ μου αὐτῇ, ἐνεργήσῃτε γενικὴν ἀπογραφήν ἀπάντων τῶν ἀπίστων ραγιάδων τοῦ καζᾶ ὑμῶν καὶ συντάξῃτε καταλόγους εἰς τοὺς ὁποίους νὰ ἀναγράφῃτε τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον ἐνὸς ἐκάστου μετὰ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του, καὶ ἂφ' οὗ ἐφοδιάσῃτε ἕνα ἕκαστον μὲ πιστοποιητικὸν θεωρημένον παρ' ὑμῶν, παραγγέλλομεν ὅπως ἀποστείλῃτε τὸ ταχύτερον ἀντίγραφο τῶν καταλόγων εἰς τὸ ὑψηλὸν Διβανίον τῆς Θεσσαλονίκης. Ἐφεξῆς πᾶς ὅστις ἐκ τῶν ἀπίστων ραγιάδων ἐξακριβωθῇ ὅτι δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένος εἰς τοὺς καταλόγους, θὰ χαρακτηρίζῃται ὡς ὑποπτος καὶ κακοποιὸς καὶ θὰ ἐφαρμόζονται κατ' αὐτοῦ κατὰ τρόπον ἀμείλικτον τὰ παραγγέλματα τοῦ ἐκδοθέντος ἱεροῦ φετβᾶ, ἧτοι αὐτὸν μὲν θ' ἀποκεφαλίζῃτε τὰ δὲ μέλη τῆς οἰκογενείας του θὰ ἐξανδραποδίζῃτε ἀποφεύγοντες πᾶσαν ἐπιείκειαν.

Διατάσσεσθε ἐπίσης ὅπως διακηρύξῃτε καὶ γνωστοποιήσῃτε τὴν παροῦσαν διαταγὴν διὰ κηρῶν καὶ διαλαλητῶν (τελάλ) εἰς τὰς σουλτανικὰς ὁδοὺς, ὥστε νὰ λάβουν γνῶσιν οἱ ἄπιστοι κάτοικοι τοῦ καζᾶ. Τέλος καθιστῶμεν γνωστὸν ὅτι κατὰ τὰς παρούσας λίαν κρισίμους στιγμὰς ἔχετε ἱερὸν καθῆκον νὰ φανῆτε ἀξίως φρουροὶ τῶν ἱερῶν ἐπιταγῶν τοῦ θεοφρονητοῦ προφήτου καὶ ἐκτελεστὰι πιστοὶ τῶν προσταγμάτων τοῦ μεγάλου χαλίφου τοῦ Ἰσλάμ. Τοιοντοτρόπως θὰ εἶναι βοηθὸς εἰς ὑμᾶς ὁ Θεός.

Ἐγράφῃ ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ Διβανίου τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῆς Κασσάνδρας τὴν 14ην τοῦ μηνὸς Ρεμπή Οὐλ ἐβέλ τοῦ ἔτους 1237¹.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΑΣΠΑΒΕΛΛΗΣ

1. Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν 9 Δεκεμβρίου 1821. Ἡ διαταγὴ αὕτη συνετάγη μετὰ τὴν ὀλοκληρωτικὴν καταστολὴν τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ὅταν ἤρχισε νὰ ἐτοιμάζῃται ἡ ἐπαναστατικὴ ἐξέγερσις εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Βερμίου, ἧτις ἤρξατο τὴν 19 Φεβρουαρίου/3 Μαρτίου 1822. Πρβλ. I. K. Β α σ δ ρ α β ἔ λ η. Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, σ. 148 κ.έ., σ. 167 κ.έ.

RÉSUMÉ

Jean Vasdravellis, Deux manuscrits turcs provenant de Veroia et concernant la révolution de 1821.

L'auteur publie pour la deuxième fois en photocopie et traduction grecque deux manuscrits turcs: un firman adressé au maréchal de Roumeli Ahmet Hoursit pacha et une ordonnance du «moutesarrif» de Thessalonique et Kavala Mehmet Emin adressée aux autorités de Veroia.

Tous les deux manuscrits, concernant la révolution grecque de 1821, sont publiés avec quelques fautes à la traduction, dans le livre de l'auteur: «Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Βεροίας. Ἐκλογαί», Thessalonique 1942. Ces fautes sont corrigées à cette deuxième publication.